

CAPITOLUL I

Noțiuni generale

Noțiunea de „drept penal, partea specială”

Dreptul penal – partea specială studiază acea categorie de norme care determină faptele ce constituie infracțiune, reglementează conținutul specific al infracțiunilor și stabilesc pedepsele aplicabile în cazul săvârșirii lor.

Dreptul penal – partea specială cuprinde:

- Partea specială a Codului penal (art. 188-445 C. pen.);
- toate textele de incriminare cuprinse în legislația penală specială (de exemplu, Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri) sau în legislația extrapenală (de exemplu, Codul silvic).

Corelația dintre partea generală și partea specială a dreptului penal

Regulile dreptului penal – partea generală se aplică, în principiu, tuturor infracțiunilor din Partea specială a Codului penal și celor din legile penale speciale.

Ca asemănare, se poate afirma că ambele categorii de norme servesc la definirea infracțiunii, a condițiilor răspunderii penale și a sistemului sancționator și au ca finalitate lupta împotriva fenomenului criminalității.

Deosebiri sunt:

a) Din perspectiva **obiectului specific**, normele de parte generală definesc infracțiunea în calitate de concept, stabilesc condițiile răspunderii penale și limitele generale de sancționare în cazul angajării răspunderii penale. În schimb, normele de parte specială reglementează infracțiunile în particular, în tipicitatea lor (definiția omorului, violului etc.), precum și pedeapsa aplicabilă acelor fapte (de exemplu, închisoare între 3 și 10 ani pentru viol în forma de bază).

b) Din perspectiva **structurii normelor**, normele de parte generală cuprind principii generale de răspundere penală și analiza elementelor de tipicitate ale unei infracțiuni la nivel conceptual (definiția intenției, a culpei, a legitimei apărări), pe când normele de parte specială sunt norme tipice de incriminare, care stabilesc conținutul specific al fiecărei infracțiuni și pedeapsa abstractă aplicabilă. Din punct de vedere structural, norma de incriminare se caracterizează prin dispoziția de incriminare și sancțiunea aplicabilă.

c) Din punctul de vedere al **dinamismului lor**, normele de parte generală sunt mai stabile și mai puțin dinamice, pentru că sunt expresia unor concepte abstracte, generice. Dimpotrivă, normele de parte specială trebuie să se adapteze imediat evoluției relațiilor sociale, fie prin dezincriminarea unor fapte (homosexualitatea, ofensa adusă autorității, adulterul, seducția etc.), fie prin incriminarea unor fapte (manipularea genotipului uman, infracțiunile informatice etc.) sau modificarea sancțiunii aplicabile faptelor (de exemplu, sancționarea furtului simplu cu pedeapsa închisorii cuprinsă între 6 luni și 3 ani sau amendă).

d) Din perspectiva **vechimii lor istorice**, normele de parte specială sunt cele mai vechi, fiind primele forme de manifestare a dreptului penal. Normele de parte generală au apărut ulterior, când gândirea penală a ajuns să elaboreze concepte abstracte ale noțiunilor fundamentale de drept penal (noțiunile de răspundere penală, vinovăție etc.).

Calificarea sau încadrarea juridică

Încadrarea juridică constă în aplicarea normei penale care definește conținutul specific al unei infracțiuni la cazul sau faptul concret, fiind o operațiune de concretizare a legii sau de introducere a faptei în tiparul legii.

Factorii care concură la o calificare juridică exactă sunt:

- **stabilirea exactă a stării de fapt**. Acest lucru se realizează în practică prin intermediul probațiunii administrate pe parcursul derulării procesului penal;

- **cunoașterea riguroasă a textelor de incriminare și a normelor de drept penal, partea generală și partea specială**. Aceasta este o premisă generală și o condiție esențială pentru încadrarea juridică a faptei. În lipsa cunoașterii legislației specifice, pentru un jurist, este imposibil a face o încadrare juridică corectă;

- **aptitudinea de a identifica în starea de fapt împrejurările care corespund conținutului legal al unei infracțiuni**. Acesta este scopul studiului dreptului penal, partea specială, respectiv dobândirea aptitudinilor teoretice și practice pentru a putea identifica existența sau inexistența unui conținut infracțional într-o stare de fapt concretă.

Consecințele unei încadrări juridice greșite sunt:

- fapta este calificată ca fiind infracțiune, deși în realitate nu are acest caracter;

- fapta este considerată ca fiind o anumită infracțiune, deși în realitate este o altă infracțiune;

- fapta nu este considerată infracțiune, deși în realitate corespunde tipicității unei infracțiuni.

Clasificarea infracțiunilor

Clasificarea infracțiunilor este făcută de legiuitorul român în funcție de obiectul juridic al infracțiunii. Partea specială a Codului penal conține titluri, capitole și articole. Astfel, în Partea specială a Codului penal există douăsprezece titluri, unele având capitole. Elementul esențial al Părții speciale îl reprezintă însă articolul, căruia, în principiu, îi corespunde o infracțiune.

CAPITOLUL II

Infracțiuni contra vieții persoanei

Noțiuni generale

În Codul penal român, în categoria infracțiunilor contra vieții persoanei sunt incluse infracțiunile de omor (simplu sau calificat), uciderea la cererea victimei, determinarea sau înlesnirea sinuciderii și uciderea din culpă. Aceasta nu înseamnă însă că infracțiunile de mai sus sunt singurele care sancționează penal pe cel care provoacă moartea unei persoane.

În acest sens, arătăm că există texte care, deși sancționează fapte care au avut ca urmare moartea victimei, nu sunt totuși incluse în categoria infracțiunilor contra vieții persoanei. Un exemplu ar fi cel al infracțiunilor preterintenționate care incriminează faptele intenționate ce au produs din culpă un rezultat mai grav, și anume moartea unei persoane. Din motive de sistematizare, acestea sunt incluse în titlurile sau capitolele din Codul penal în care sunt incriminate formele de bază ale acelor infracțiuni praeterintenționate. De exemplu, în categoria infracțiunilor contra libertății persoanei este inclusă și lipsirea de libertate care a avut ca urmare moartea victimei; la fel, în cazul violului, fapta are un caracter agravat dacă a avut ca urmare moartea victimei. De asemenea, unele infracțiuni contra siguranței statului sunt infracțiuni care incriminează „uciderea” unei persoane, de exemplu, infracțiunea de atentat care pune în pericol securitatea națională (art. 401 C. pen.). Inclusiv în legile speciale sunt incriminate fapte praeterintenționate care au avut ca rezultat moartea unei persoane (spre exemplu, în art. 11 din Legea nr. 143/2000, republicată).

Aspecte prealabile privind valoarea socială protejată în cazul infracțiunilor contra vieții persoanei

Valoarea socială protejată în cazul acestor infracțiuni este viața unei persoane. Prin intermediul acestor infracțiuni, nu este protejată viața unor alte ființe (animale, plante etc.). Dacă a afirma că valoarea socială protejată de aceste infracțiuni este viața unei persoane pare a fi un demers relativ simplu, a determina ce înseamnă viața unei persoane sau care este momentul de început sau de sfârșit al vieții în sens juridic devine un demers mult mai dificil.

Așadar, una dintre întrebările esențiale ale acestui capitol, de la care va porni orice discuție privind tipicitatea acestor fapte, este întrebarea fundamentală: ce este viața?

Chiar dacă demersul ar fi unul interesant, nu este locul pentru a face o dezbatere a noțiunii de viață din perspectivă medicală, filosofică sau religioasă.

De aceea, alegem să rezumăm analiza noastră la planul dreptului penal, în care noțiunea de viață are o semnificație proprie, diferită față de semnificația atribuită acestei noțiuni în plan religios, medical sau filosofic.

Diferențele dintre aceste planuri pot fi cel mai bine surprinse printr-un exemplu. Astfel, deși din perspectivă medicală sau religioasă există o formă de viață chiar după momentul concepției, în planul dreptului penal acea „formă” de viață nu va putea fi victima unei acțiuni violente în sensul art. 193 C. pen., ea nefiind o persoană în viață în sensul legii penale.

Așadar, juriștii și-au stabilit propriile repere în legătură cu momentul din care există o persoană în viață și cel din care o persoană este considerată decedată. Chiar dacă, indiscutabil, soluția juridică este în strânsă legătură cu realitatea medicală pe această temă, ea nu este însă total subordonată considerațiilor de ordin medical.

Aspectele generale cu privire la protejarea penală a dreptului la viață sunt valabile și în cazul celorlalte infracțiuni care au avut ca urmare moartea unei persoane.

Așa cum vom detalia *infra*, există o protecție penală și înainte ca victima să fie considerată o persoană (amintim în acest caz infracțiunea de întrerupere a cursului sarcinii – art. 201 C. pen. – sau infracțiunea de vătămare a fătului – art. 202 C. pen.). Totodată, există și o protecție penală a persoanelor decedate, prin incriminarea infracțiunii de profanare de cadavre sau morminte (art. 383 C. pen.).

Așadar, stabilirea exactă a momentului începând cu care victima este considerată o persoană prezintă importanță pentru a decide dacă sunt aplicabile textele de incriminare a unei infracțiuni contra vieții sau, dimpotrivă, textul de incriminare a avortului sau a vătămării fătului. La fel, stabilirea momentului morții unei persoane ajută la realizarea unei distincții între o infracțiune contra vieții și infracțiunea de profanare de cadavre sau morminte. Mai simplu spus, limita inițială și cea finală ale conceptului de viață din punct de vedere juridic sunt relevante pentru stabilirea încadrării juridice corecte a unei conduite anume a agentului.

În ceea ce privește **momentul inițial al vieții**, având în vedere că nașterea este un proces fiziologic care se întinde pe o anumită perioadă de timp, identificarea punctului de la care putem discuta despre dreptul la viață în sensul legii penale este unul dintre subiectele controversate ale dreptului penal.

Principalele poziții doctrinare exprimate cu privire la acest aspect sunt acelea de a considera că viața debutează odată cu declanșarea procesului nașterii sau că viața debutează odată cu finalizarea acestui proces, prin instalarea vieții extrauterine.

Din perspectiva științei medicale, într-un stadiu inițial de dezvoltare, finalizarea procesului nașterii era considerată momentul în care viața unei persoane începe. Opinia a fost preluată și de doctrina penală clasică.

Însă, odată cu evoluția medicinei, s-a pus din ce în ce mai mult accent pe declanșarea procesului nașterii, ca prim moment al vieții unei persoane.

Această schimbare de optică s-a reflectat și în doctrina penală, unde în opinia cvasimajoritară din doctrina europeană¹ modernă, se consideră că o persoană este în viață din momentul începerii procesului biologic al nașterii, adică al **începerii durerilor nașterii**. Unele dintre sistemele penale europene au ținut, așadar, pasul cu medicina și au ales ca moment de debut al protecției penale a dreptului la viață momentul declanșării acestui proces (spre exemplu, sistemul german). Soluția este aceeași indiferent dacă acest proces se declanșează natural sau este declanșat medicamentos. În cazul unei cezariene, momentul este acela în care medicul începe să taie cu bisturiul corpul mamei în vederea scoaterii copilului.

În alte sisteme, chiar mai „avansate”, există discuții doctrinare sau jurisprudențiale legate de o posibilă anticipare a momentului în care o persoană se consideră în viață. Ceea ce acest curent propune este să se considere că momentul de la care o persoană este în viață este acela al viabilității fătului, respectiv al atingerii unei stări biologice ce i-ar permite fătului să trăiască independent de corpul mamei. O consecință a adoptării acestei opinii ar fi aceea că, dacă în momentul acțiunii făptuitorului fătul era viabil, atunci acesta ar putea fi victima unei infracțiuni contra propriei sale vieți, distinctă de corpul și viața mamei.

O astfel de abordare întâlnim într-o speță din jurisprudența franceză în care o instanță a condamnat un șofer pentru un concurs de infracțiuni (vătămare corporală din culpă față de femeia gravidă în luna a 8-a, victimă a unui accident, și ucidere din culpă față de fătul acesteia, încă nenăscut, dar viabil, decedat ca urmare a accidentului)². Motivarea instanței a fost aceea că fătul nenăscut ar fi putut trăi independent de corpul mamei și, în concret, s-a stabilit chiar o legătură afectivă între femeia însărcinată și fetița sa nenăscută, care primise inclusiv un nume. Dincolo de motivația umană care ar justifica o astfel de abordare, trebuie precizat că această soluție a rămas una singulară.

Având în vedere multitudinea de opinii sau curente cu privire la această problemă sensibilă, prin **actualul Cod penal** s-a încercat tranșarea ei, ținând cont atât de tradiția sistemului judiciar român, cât și de interesele de sancționare penală a anumitor conduite concrete (de exemplu, sancționarea medicului care, în cursul procesului nașterii, ucide din culpă „fătul”).

---

¹ A se vedea H. Tröndle, T. Fischer, *Strafgesetzbuch und Nebengesetze*, ed. a 53-a, Ed. C.H. Beck, München, 2006, p. 1285, sau E. Musco, G. Fiandaca, *Diritto penale. Parte speciale. I delitti contro la persona*, vol. II, t. I, ed. a 5-a, Ed. Zanichelli, Bologna, 2011, p. 5.

² C. Ap. Reims, dec. din 3 februarie 2000, publicată în SUBB nr. 1/2000, p. 106.

Din păcate, în opinia noastră, soluția oferită de actualul Cod acestei controversate este însă una „intermediară” și originală.

Astfel, în principiu, în actuala reglementare se păstrează soluția tradițională a dreptului penal român majoritar, conform căreia dreptul la viață începe a fi protejat de la finalizarea procesului nașterii¹. Însă, pentru a suplini lacuna în reglementare din Codul penal anterior, pentru agresiunile comise în perioada dintre declanșarea procesului nașterii până la finalizarea lui, legiuitorul a creat infracțiunea de **vătămare a fătului** [art. 202 alin. (1), (2), (4) C. pen.]. În cadrul acesteia sunt integrate toate comise conduitele asupra fătului în acest interval, indiferent că vorbim despre fapte comise cu intenție sau din culpă. Din punctul nostru de vedere, abordarea constituie un exemplu de originalitate a legiuitorului român, care a creat o ființă cu un statut juridic *sui-generis*. Altfel spus, legiuitorul a creat o „ființă intermediară”, care **nu este nici persoană, dar nici ființă nenăscută, ci este un făt în cursul nașterii.**

Odată creat acest statut intermediar, de făt aflat în cursul nașterii, a trebuit adaptată și legislația penală care sancționează agresiunile intenționate sau din culpă asupra fătului în cursul nașterii. Așa se explică faptul că art. 202 C. pen. incriminează și vătămarile corporale ale fătului comise în timpul procesului nașterii. Aplicarea textului generează însă dificultăți și, posibil, soluții concrete criticabile, pe care le vom sublinia cu ocazia analizei articolului în cauză.

În ceea ce ne privește, am fi preferat o soluție mult mai simplă și mai ușor de aplicat în practica judiciară, respectiv interpretarea noțiunii de „persoană în viață” așa cum se face în aproape toate sistemele europene (există viață de la începerea procesului nașterii). Într-o atare optică, infracțiunea de vătămare a fătului în timpul nașterii ar fi fost inutilă. Agresiunea comisă asupra fătului era fie avort, dacă era comisă înainte de declanșarea procesului nașterii, fie omor, dacă fapta era comisă după începerea procesului nașterii.

Referitor la **momentul final** al vieții unei persoane, importanța practică a stabilirii momentului morții este determinată nu doar de necesitatea delimitării infracțiunilor contra vieții unei persoane de infracțiunea de profanare de cadavre sau morminte, ci prezintă relevanță și în a decide dacă, din punct de vedere legal, este posibilă efectuarea unor operații de preluare a organelor de la persoana decedată.

În mod tradițional și empiric, se consideră că o persoană a decedat în momentul în care inima a încetat să-i mai bată sau acea persoană a încetat să respire.

Totuși, în definiția „modernă” a momentului final al vieții, juriștii au fost obligați să țină cont și de stadiul de evoluție a medicinei sub acest aspect. Se știe

---

¹ În acest sens, se arată că o persoană este considerată în viață din momentul desprinderii sale de cordonul ombilical – *Explicații preliminare ale noului Cod penal*, p. 33. Noi credem că este suficientă finalizarea procesului nașterii, chiar dacă nu discutăm încă despre tăierea cordonului ombilical.

că în domeniul medicinei de terapie intensivă s-au făcut progrese foarte mari, astfel încât astăzi este posibil ca o persoană să „trăiască” (să aibă activitate cardio-respiratorie) cu ajutorul aparatelor medicale de specialitate.

Așadar, plecând de la o bază științifică modernă, în doctrina europeană actuală se consideră că o persoană este decedată atunci când activitatea sa cerebrală a încetat¹. Astfel, cel care se află în stare de agonie sau moarte clinică posibil reversibilă este considerat o persoană în viață.

Din acest motiv, medicul care, constatând că victima unui accident nu mai are activitate cerebrală, decide deconectarea de la aparate, cu scopul de a-i recolta rinichii necesari unui alt pacient, deși inima și plămânii pacientului mai funcționau cu ajutorul aparatelor, nu comite un omor. Ca în cazul oricărei reguli, există și situații în care criteriul încetării activității cerebrale este dificil de aplicat. În asemenea cazuri se poate reveni la soluția tradițională. Spre exemplu, în lipsa altor posibilități de apreciere, momentul morții unui nou-născut anencefal (copil fără creier mare) se consideră a fi acela în care activitatea cardio-respiratorie a încetat.

Un alt aspect ce poate fi supus dezbaterii și care generează consecințe importante în planul răspunderii penale este acela **de a ști dacă dreptul la viață al persoanei este un drept absolut și indisponibil**.

Este unanim acceptat că viața omului se bucură de protecție penală indiferent de capacitatea de a trăi, indiferent de speranța de viață sau de interesul de a trăi, de vârsta persoanei sau starea sa de sănătate².

Consecința acestei afirmații este că dreptul la viață este unul absolut, nimeni și nimic neputând justifica încălcarea acestui drept fără a fi sancționat penal.

Cu toate acestea, se impun unele precizări. În sistemele judiciare penale care admit aplicarea pedepsei capitale, caracterul absolut al dreptului la viață al persoanei poate fi pus în discuție, deoarece punerea în executare a pedepsei cu moartea ar fi o excepție de la protecția absolută a dreptului la viață al condamnatului.

Deși în majoritatea sistemelor de drept moderne dreptul la viață este calificat ca fiind un drept absolut, aceasta nu înseamnă că trebuie să excludem automat orice ipoteză în care acesta poate fi încălcat în mod justificat. Dacă acest drept ar fi unul absolut, într-un sens extrem de riguros, atunci nu ar putea fi încălcat în nicio împrejurare. În realitate, deși de dorit o astfel de interpretare, ea este uneori limitată la afirmația de principiu, adică dreptul la viață este unul absolut, dar în anumite situații speciale se poate deroga de la caracterul său absolut.

---

¹ R. Maurach, F.-C. Schroeder, M. Maiwald, *Strafrecht Besonderer Teil*, vol. I, C.F. Müller Verlag, Heidelberg, 2003, p. 15, pct. 12; O.A. Stoica, *Drept penal. Partea specială*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1976, p. 65.

² O.A. Stoica, *op. cit.*, p. 64; R. Maurach, F.-C. Schroeder, M. Maiwald, *op. cit.*, p. 14, par. 10.

În doctrina germană se oferă trei excepții de la caracterul absolut al dreptului la viață (sinuciderea, uciderea în legitimă apărare și uciderile conform dreptului războiului)¹.

Spre exemplu, în cazul războiului, uciderea intenționată a unui inamic, cu respectarea dreptului războiului, nu încalcă în niciun fel principiul protecției absolute a dreptului la viață al victimei, nici măcar în situația în care victima nu ar fi atacat soldatul. Noțiunea de victimă se înlocuiește cu noțiunea de inamic, iar viața acestuia nu mai este protejată de legea penală decât în mod excepțional. Paradoxul acestei abordări este că uciderea în timpul războiului a unui coleg sau aliat, intenționat sau din culpă, este o faptă sancționabilă penal, pe când uciderea inamicului nu este o conduită antijuridică, care să fi lezat într-o manieră sancționabilă dreptul la viață al acelei persoane. Pe de altă parte, dacă inamicul este luat prizonier, atunci uciderea acestuia devine o faptă incriminată de legea penală a statului ce asigură deținerea prizonierului. Așadar, dreptul războiului face ca protecția penală a vieții unui soldat inamic să aibă o altă semnificație și un alt conținut față de protecția absolută a dreptului la viață al unei persoane „comune”.

„Relativizarea” caracterului absolut al dreptului la viață rezultă și din justificarea faptei în ipoteza legitimei apărări, persoana atacată putând săucidă agresorul chiar și în situația în care ea se putea proteja și într-un alt mod. În acest caz viața atacatorului nu mai este protejată față de acțiunea de ucidere realizată de cel atacat. În doctrina franceză, acest aspect a fost analizat chiar și în cazul legitimei apărări din culpă, ajungându-se la concluzia că legitima apărare ar trebui admisă chiar și în aceste ipoteze (concluzie doctrinară în contradicție cu jurisprudența franceză care a pronunțat soluții în sens contrar²). La fel, în doctrina română s-a apreciat că legitima apărare poate fi incidentă chiar și atunci când fapta comisă de către autor cu prilejul apărării este una din culpă³.

Tot în această categorie de excepții de la caracterul absolut al dreptului la viață poate fi inclusă, cu titlu de exemplu, și situația eutanasiei pasive, când medicul decide că nu are niciun sens să mai lupte prin orice mijloace pentru salvarea vieții pacientului, deoarece decesul acestuia este inevitabil.

O altă chestiune controversată, cu consecințe în planul răspunderii penale, este aceea a **caracterului disponibil al dreptului la viață**. Problema este una extrem de controversată, astfel că un răspuns tranșant, unanim acceptat, nu poate fi încă oferit. Și cu privire la aceasta, conceptele etice sunt cele care influențează soluția.

Analizând problema doar din perspectivă „individuală”, teoretic, ar trebui ca o persoană să poată dispune în orice mod de propria viață. Consecința unei astfel

---

¹ R. Maurach, F.-C. Schroeder, M. Maiwald, *op. cit.*, p. 12, par. 7.

² A se vedea J. Pradel, A. Varinard, *Les grands arrêts du droit pénal général*, 6e éd., Ed. Dalloz, Paris, 2007, pp. 283-297.

³ A se vedea F. Streteanu, *Tratat de drept penal. Partea generală*, vol. I, Ed. C.H. Beck, București, 2007, p. 491.

de abordări ar fi aceea că orice formă de omor la cerere sau eutanasiu activă ar trebui să fie tolerată de societate.

Trebuie însă precizat că dreptul la viață are și o dimensiune socială. Lăsarea libertății absolute individului din acest punct de vedere ar pune în pericol funcționarea sau chiar existența societății umane. Din acest motiv, se afirmă că dreptul la viață este unul indisponibil, excepțiile fiind de strictă interpretare.

Noul text de incriminare a uciderii la cererea victimei nu schimbă cu nimic afirmațiile principiale de mai sus. Incriminarea atenuată a eutanasiu active nu echivalează cu afirmarea disponibilității dreptului la viață al unei persoane, pentru că, în acest caz, consimțământul victimei nu are valoarea unei cauze justificative care să excludă răspunderea penală, fiind doar o cauză de atenuare a răspunderii penale. Tocmai acest conflict între dimensiunea personală și cea socială a vieții unei persoane face ca în astfel de situații să se atenueze răspunderea penală, fără însă ca aceasta să fie exclusă. În celelalte situații de omor la cerere, atenuarea răspunderii penale nu va funcționa automat, ea fiind posibilă doar prin reținerea facultativă a unei circumstanțe atenuante judiciare.

Caracterul indisponibil al dreptului la viață este sugerat și prin incriminarea participației unui terț la sinucidere. Astfel, deși sinuciderea este o formă de a dispune „personal” de acest drept, datorită puternicei dimensiuni sociale a dreptului la viață, legiuitorul a ales să sancționeze ca o infracțiune distinctă participația terților la sinuciderea unei persoane (sub forma determinării sau înlesnirii materiale a sinuciderii).

OMORUL

Art. 188 C. pen. prevede că *uciderea unei persoane se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani.*

Sistemul Codului penal român sancționează uciderea intenționată a unei persoane plecând de la o formă de bază (art. 188 C. pen.) și o serie de forme agravate (cuprinse în art. 189 C. pen.). Formele agravate ale omorului nu au o autonomie conceptuală față de forma de bază.

Din punct de vedere metodologic, se verifică dacă fapta este un omor în sens generic sau o altă infracțiune (ucidere din culpă, loviri sau vătămări cauzatoare de moarte etc.) și doar în etapa următoare se decide dacă acel eventual omor a fost comis în condițiile formei de bază sau ale formei calificate.

1. Rațiunea incriminării și valoarea socială protejată

În mod evident, infracțiunea de omor protejează dreptul primar al oricărei persoane, drept pe care se vor grefa toate celelalte drepturi sau libertăți ale